ρά πού τόν εἶδα, δὲν θέλησε νὰ μοῦ μιλήση γιὰ τὶς ὑποθέσεις του.

— Καί, φυσικά, κανονίσατε ὥστε νὰ συναντηθῆτε καὶ πάλι μαζύ του, δὲν εἶν' ἔτσι ;

— Ναί, ναί ! Θὰ παίξουμε, εἴπαμε, μιὰ παρτίδα σκάκι μαζύ. Μὰ δὲν ξέρω ἂν θὰ εὐκαιρήσω...

— Νὰ εὐκαιρήσετε ; Γιατί ;

— Μὰ δὲν ξέρω ἂν ἡ δουλειὰ πού θὰ μοῦ δώσετε...

— Δὲν ἔχω καμμιὰ δουλειὰ νὰ σᾶς ἀναθέσω, εἶπε ὁ Ντεμαρέ. Μπορεῖτε ν' ἀπασχοληθῆτε μὲ τὸν ἄνθρωπό σας ἢ μὲ ὅ,τι δήποτε ἄλλο ὥς τὴν ἐρχομένη Πέμπτη, πού θὰ ξαναρθῆτε νὰ μὲ ἰδῆτε.

Ὁ Μισὲλ Περρὲν γελοῦσε, ὅταν βγῆκε ἔξω.

— Δουλειὰ κι' αὐτή, μιὰ φορά ! ἔλεγε μέσα του. Τρεῖς μέρες ἀκόμα ἐλεύθερος !...

Καὶ ξανάρχισε νὰ περιπλανᾶται στοὺς δρόμους καὶ στὰ βουλεβάρτα τοῦ Παρισιοῦ.

Τὴν ἄλλη Πέμπτη, ἀφοῦ περίμενε δυὸ ὧρες στὸ διάδρομο, τὸν ἔμπασαν ἐπὶ τέλους στὸ γραφεῖο τοῦ τμηματάρχη.

— Λοιπόν, ; Τί νέα ; τοῦ ἔκανε αὐτὸς χαμογελῶντας. Θἄχετε ἴσως νὰ μοῦ πῆτε κάτι. Μὰ γρήγορα, γιατὶ βιάζομαι ! Τί ἔγινε μὲ τὸ σκάκι σας ;

— Δὲν ἔγινε τίποτε, ἀπάντησε ὁ ἀββᾶς. Δὲν ἦρθε. Μὰ γιατὶ νὰ σᾶς ἀπασχολῶ τοῦ κάκου μ' αὐτὰ τὰ μικροπράγματα ; Μήπως πρόκειται τώρα νὰ μοῦ ἀναθέσετε...

— Διάβολε ! ἔκανε ὁ τμηματάρχης. Σᾶς εἶπα πὼς δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἀπασχοληθῆτε μὲ τὸν ἄνθρωπό σας ἢ μὲ τίποτε ἄλλο τέλος πάντων πρὸς τὸ παρόν !

Καὶ πέρασε βιαστικὸς στὸ διπλανὸ γραφεῖο, ἐνῶ ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς ἔβγαινε ἔξω, ἀπορῶντας πότε ἐπὶ τέλους θὰ τοῦ ἔδιναν δουλειὰ σ' αὐτὸ τὸ ἀλλόκοτο ὑπουργεῖο.

Τὴν τρίτη μέρα παρουσιάστηκε καὶ πάλι στὸ Ντεμαρέ. Μὰ ὁ κακομοίρης δὲν ὑποψιαζόταν ὅτι τὴν προηγουμένη μέρα ἕνας σπιοῦνος τοῦ τμηματάρχη τὸν εἶχε παρακολουθήση ἀπὸ κοντά, κατὰ διαταγή του.

— Λοιπόν ; τοῦ εἶπε ὁ Ντεμαρὲ μόλις τὸν εἶδε.

— Τίποτε νέο, ἀπάντησε μὲ ὅλη τὴν ἀγέλειά του ὁ ἀββᾶς.

— Δὲν μοῦ λέτε, ποῦ φάγατε χθές ; τὸν ρώτησε ἄξαφνα ὁ Ντεμαρέ, καρφώνοντας ἐπάνω του τὰ διαπεραστικά του μάτια.

— Μά, στοῦ Καβώ, ψιθύρισε ὁ Μισὲλ Περρέν, ὁ ὁποῖος παραξενεύτηκε μ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι πού ἔμοιαζε μὲ ἀνάκρισι.

— Καὶ τί συνέβη ἐκεῖ ;

— Τίποτε !

— Πῶς τίποτε ; Δὲν εἴδατε στὸ διπλανὸ τραπέζι τρεῖς ἀνθρώπους πού συνομιλοῦσαν μεταξύ τους ;

— Ναί... θαρρῶ πὼς τοὺς εἶδα, εἶπε ὁ ἀββᾶς.

— Καὶ δὲν ἀκούσατε ὅτι σκυλόβριζαν τὸν Πρῶτο Ὕπατο ; πρόσθεσε θυμωμένος ὁ τμηματάρχης.

— Ἄ, ὅσο γι' αὐτό ! εἶπε ὁ Περρέν. Δὲν εἶμαι τόσο ἀδιάκριτος γιὰ νὰ βάζω αὐτὶ καὶ ν' ἀκούω τί λέει ὁ κόσμος !

— Μὰ τὴν πίστι μου ! φώναξε τότε, μὴ μπορώντας πειὰ νὰ συγκρατηθῆ ὁ Ντεμαρέ. Δὲν μοῦ λέτε, τί δουλειὰ νομίζετε ὅτι κάνετε ἐδῶ στὸ ὑπουργεῖο ;

— Μὰ αὐτό, εἶπε ζωηρὰ ὁ ἀββᾶς, αὐτὸ ἀκριβῶς θέλω νὰ μάθω κι' ἐγὼ δέκα μέρες τώρα !

— Εἴσαστε ὑπάλληλος τῆς ἀσφαλείας, ἀγαπητέ μου !

— Πῶς εἴπατε ;... Εἶμαι σπιοῦνος ;

— Ναί ! Εἴσαστε σπιοῦνος !

Ὁ Μισὲλ Περρὲν τὰ ἔχασε γιὰ μιὰ στιγμή. Αὐτὸ πού ἄκουε, ἦταν ἀνώτερο ἀπ' τὶς δυνάμεις του. Μά, ἔπειτα, ἄνοιξε μὲ ὁρμὴ τὴν πόρτα κι' ἔτρεξε στὸν ὑπουργό. Μὲ τὶς πρῶτες λέξεις, ἐκεῖνος κατάλαβε τὴν τρομερὴ παρεξήγησι πού κόντευε νὰ συντρίψη κυριολεκτικὰ τὸν ἀγαθὸ ἱερωμένο. Μὰ τὸν παρηγόρησε ὅπως μποροῦσε καλύτερα καὶ τοῦ ἔδωσε καὶ ἀρκετὰ χρήματα, γιὰ νὰ γυρίση στὴ Ντιζόν.

Ὁ ἀββᾶς γύρισε κοντὰ στὴν ἀδελφή του, μὰ ἔπεσε ἀμέσως ἄρρωστος. Ἡ ντροπὴ του τὸν ἔπνιγε. Πόσο κακὸς ἦταν ὁ κόσμος, ἀλήθεια !... Ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του, διηγόταν μὲ πίκρα τὰ τοῦ ταξειδιοῦ του στὸ Παρίσι...

Μὰ ἐπὶ τέλους ὁ Θεὸς τὸν λυπήθηκε. Λίγους μῆνες ἀργότερα, ὁ Μισὲλ Περρὲν ἔγινε καὶ πάλι ἐφημέριος στὴν ἐνορία του. Ἡ καλὲς μέρες εἶχαν ξαναγυρίσει...

Μὰ ὅταν κάποτε ἡ Μαγδαληνή, πού ἦταν ἐκ φύσεως κάπως περήφανη, τοῦ μίλησε γιὰ τὸ σεβασμὸ μὲ τὸν ὁποῖο τὸν χαιρετοῦσαν ὅλοι στὸ δρόμο, ἐκεῖνος τῆς ἀπάντησε πικρά :

— Αὐτὸ συμβαίνει, ἀγαπητή μου, γιατὶ αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι δὲν ξέρουν ὅτι ἐπὶ δέκα μέρες ἤμουνα σπιοῦνος !...

ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑΣ

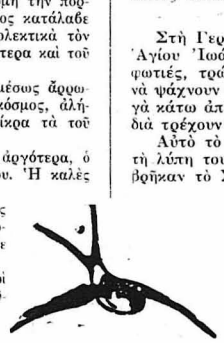

ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

ΤΟ ΠΑΣΧΑ Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τὰ «Μυστήρια». Ἠθοποιοὶ πού ἀπέθνησκαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Στὴ Ρωσσία. Τὸ ἀλληλοφίλημα. Τὸ «μπαμπᾶ». Ἡ πασχαλινὲς φωτιές. Ἡ «Τζιραντζόλα». Τί γίνεται στὴν Ρώμη. Ἡ παράδοσις γιὰ τὶς καμπάνες. Περίεργα ἤθη καὶ ἔθιμα.

Τὸ Πάσχα, καθὼς καὶ κάθε μεγάλη γιορτή, γιορτάζονται σὲ κάθε χώρα σύμφωνα μὲ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου.

Στὸν μεσαίωνα τὸ Πάσχα γιορταζόταν πομπωδέστατα. Παριστάνοντο, ὅπως γίνεται καὶ τώρα ἀκόμα στὴν Ἱσπανία, τὰ ἅγια Πάθη ἐπεισόδια δηλαδὴ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὰ «Μυστήρια», ὅπως ὠνομάζοντο. Τὰ ἐπιδεξιοτέρα ὅλων ἦσαν τὰ δράματα τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ, πού παριστάνοντο στὶς δημόσιες πλατεῖες. Ἡ παραστάσεις δὲ αὐτὲς διαρκοῦσαν ὁλόκληρες ἑβδομάδες.

Ἡ διασκευὴ τῆς σκηνῆς ἦταν πρωτοτυπωτάτη : περιλάμβανε τρία πατώματα : τὸν Οὐρανό, τὴ Γῆ καὶ τὴν Κόλασι. Ἐμφανίζονταν, δηλαδή, ἄγγελοι καὶ διάβολοι ἀνασκαταμένοι. Στὸ βάθος τῆς σκηνῆς φαίνονταν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα, μισόγυμνοι.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἔπαιζαν τὸ μέρος τους μὲ θρησκευτικὸ φανατισμό, μπορεῖ νὰ πῆ κανείς. Λένε μάλιστα ὅτι ὁ ἠθοποιὸς πού παρίστανε τὸ Χριστό, καρφωνόταν ἀληθινὰ στὸ σταυρὸ καὶ πολλὲς φορὲς ἐξέπνεε...

* * *

Στὴ Ρωσσία — τὴν προκομμουνιστική, φυσικά, — τὸ Πάσχα γιορταζόταν μὲ περισσότερη μεγαλοπρέπεια ἀπ' ὁποιονδήποτε ἄλλον τόπο. Τὸ ἀλληλοφίλημα ἦταν ἀπαραίτητο. Οὔτε ὁ Τσάρος δὲν τὸ ἀπέφευγε. Μπροστὰ στὰ παρατεταγμένα στρατεύματα, φιλοῦσε ὅλη τὴν οἰκογένειά του καὶ ὅλους τοὺς μεγιστᾶνες.

Στὴ Ρωσσία τὸ Πάσχα διαρκοῦσε 15 μέρες, κατὰ τὶς ὁποῖες ἐπικρατοῦσε ἡ συνήθεια νὰ γίνεται καὶ ἀνταλλαγὴ δώρων, ὅπως τὴν Πρωτοχρονιά.

Καθ' ὅλη τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα, ἡ Ρωσσίδες νοικοκυράδες ἑτοίμαζαν τὰ «μπαμπᾶ», πῆττες δηλαδὴ καμωμένες μὲ ἀλεῦρι, σταφίδες, αὐγὰ καὶ βούτυρο. Ὁ Τσάρος ἔδινε καὶ δεχόταν κόκκινα αὐγὰ μὲ τὴν ἐπιγραφὴ «Χριστὸς Ἀνέστη».

Τὸ πρωὶ τοῦ Πάσχα, τὰ χαράγματα ἀκόμη, τὰ κορίτσια πηγαίναν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι κουβαλῶντας ἕνα καλάθι μὲ κόκκινα αὐγὰ κι' ἕνα κερὶ ἀναμμένο. Ἂν τὸ κερὶ ἔσβυνε, στὸ δρόμο, αὐτὸ ἐσήμαινε ὅτι ὅλος ὁ χρόνος θὰ ἐπήγαινε κακά.

Κάθε σπίτι ἔστελνε κατόπιν στὴν ἐκκλησία τὰ αὐγὰ τοῦ Πάσχα γιὰ νὰ εὐλογηθοῦν. Στὴ μέση τοῦ μεγαλειτέρου δωματίου τοῦ σπιτιοῦ ἦταν στρωμένο ἕνα μεγάλο τραπέζι. Ἐκεῖ μαζευόταν τὸ μεσημέρι ὅλη ἡ οἰκογένεια γιὰ τὸ Πασχαλινὸ γεῦμα.

Οἱ συνδαιτημόνες δὲν κάθουνταν. Τὸ Πασχαλινὸ γεῦμα ἦταν ἔθιμο νὰ γίνεται στὸ πόδι. Ἀρχίζοντας δὲ ὁ οἰκογενειάρχης, ἔπαιρνε ἕνα αὐγό, τὄκοβε σὲ τόσα κομμάτια, ὅσοι ἦσαν καὶ οἱ συνδαιτημόνες, καὶ προσέφερε ἀπὸ ἕνα κομμάτι στὸν καθένα.

* * *

Στὴν Πολωνία τὸ Πάσχα γιορτάζεται ὅπως περίπου καὶ στὴν παλαιὰ Ρωσσία. Τὸ πρωὶ τοῦ Πάσχα, οἱ Πολωνοὶ οἰκογενειάρχαι στρώνουν ἕνα τραπέζι στὸ μεγαλείτερο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ, καὶ πάνω σ' αὐτὸ παραθέτουν «μπαμπάδες» καὶ κρῦα κρέατα.

Ὅταν κανένας ξένος θέλη νὰ καθήση στὸ Πασχαλινὸ τραπέζι, πηγαίνει καὶ στέκεται στὴν εἰσοδο. Ὁ νοικοκύρης τότε παίρνει ἕνα αὐγὸ σφιχτό, τὸ μοιράζει στὰ δύο καὶ προσφέρει τὸ μισὸ στὸν ξένο, ὁ ὁποῖος κατόπιν αὐτοῦ προχωρεῖ καὶ παίρνει θέσι μεταξὺ τῶν συγγενῶν.

* * *

Στὴ Γερμανία, τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα ἀνάβουν φωτιές, ὅπως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ Κλείδωνα. Τὰ παιδιὰ χορεύουν γύρω ἀπὸ τὶς φωτιές, τρώγοντας αὐγά, ἡ μεγαλείτερη τους ὅμως διασκέδασις εἶνε νὰ ψάχνουν νὰ ξετρυπώσουν αὐγὰ τοῦ Πάσχα. Γι' αὐτὸ κρύβουν τ' αὐγὰ κάτω ἀπ' τἄχυρα, πίσω ἀπ' τὰ δεμάτια, μέσα στὰ ξύλα, καὶ τὰ παιδιὰ τρέχουν καὶ τὰ γυρεύουν.

Αὐτὸ τὸ ἔθιμο ὑπενθυμίζει τὴν ἐπίσκεψη τῶν Γυναικῶν στὸν τάφο, τὴ λύπη τους ὅταν τὸν βρῆκαν ἀδειανὸ καὶ τὴ χαρά τους ὅταν ξαναβρῆκαν τὸ Χριστό, τοῦ ὁποίου τὴν Ἀνάστασι συμβολίζει τὸ αὐγό.

* * *

Στὴ Ρώμη, τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ὁ Πάπας μπαίνει ἐπισήμως στὸν Ἅγιο Πέτρο. Ἡ γιορτὴ αὐτὴ εἶνε ἡ λαμπρότερη ὅλου τοῦ χρόνου. Τὴ νύχτα ὁ Ἅγιος Πέτρος φωταγωγεῖται καὶ ρίχνουν τὴν «τζιραντζόλαν», τὸ τακτικὸ δηλαδὴ πυροτέχνημα. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη — κατὰ τὴν παράδοσι — φεύγουν ἡ καμπάνες ὅλου τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴ Ρώμη, ὅπου ἐκρατοῦντο ἐπὶ τρεῖς μέρες, καὶ γυρίζουν στοὺς τόπους τους.